

בינת ההלכה

תמצית הלכות אקטואליות

בס"ד גליון מס' 10 - דיני בין המצרים - מאת יצחק בירך דסקל דיין ומו"צ: y.d.daskal@gmail.com

סגולת ימי בין המצרים

כתב בספר הקדוש תולדות אדם פרשת מטות, שכ"א יום שבין המצרים, מכוונים נגד כ"א יום שמראש השנה עד שמיני עצרת, והמתקן נפשו בכ"א יום שבימי המצרים, אז יוצא לזכות בימי הדין שבין ראש השנה לשמיני עצרת, כי כבר תיקן הכל, ואין עוד לירא מיום הדין, כי הימים נהפכו לרצון ורחמים וכו', וביותר יכול התיקון להיות בשבתות שבין המצרים כי הם גדולים יותר מכל שבתות השנה. וכתוב בספרים הקדושים, שיש להרבות בימים אלו באהבה ואחוה בין אדם לחבירו, כנגד שנאת חינוס שבגללה חרב בית המקדש. וכתב בספר עבודת ישראל מהמגיד מקוזניץ זי"ע בשם הרבי רבי אלימלך זי"ע, שבימים אלו יכול בקל להשיג קרבה לה', ויש לזה סמך, "כל רדפיה השיגו י - ה בין המצרים, הרודף להמליך את הבורא, ויכל להשיג יותר בימים אלו, כמשל לשר בימים שעובר בשווקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו וכו', והרשות נתונה לכל אדם להתקרב".

זהירות מדברים של סכנה

בימי בין המצרים יש להזהר מכל דבר שיש בו סכנה. וכתב בספר הרוקח על הפסוק באיכה "כל רודפיה השיגוה בין המצרים" אלו כ"א ימים שיש מי"ז בתמוז ועד ט' באב. לכן כתב במקור חיים, שיש להמנע מללכת למקומות סכנה בימים אלו, ור"ח פאלג'י כתב "שעשו הסכמה ותקנה בכח תורתנו הקדושה, שמיום י"ז תמוז עד ט"ב לא ילך שום בר ישראל לטייל בגינות ופרדסים ועל שפת הים והנהר".

נישואין ואירוסין

לפי המחבר, והוא מנהג הספרדים, מותר לשאת נשים בימי בין המצרים, ורק מראש חודש אב אסור לישא נשים ולא להארס. אבל הרמ"א כתב שנהגו להחמיר לעשות נישואין מי"ז בתמוז, וכן מנהג האשכנזים. וכתב המשנה ברורה, דאפילו למנהג הרמ"א, מותר להתארס בימי בין המצרים, ולעשות סעודת אירוסין עד ראש חודש אב.

איסור נגינה וכלי זמר ושירה

בימי בין המצרים אסור לעשות ריקודין ומחולות, וכן לא לנגן בכלי נגינה. כמו כן אסור לשמוע כלי נגינה, ואפילו לשמוע בטיפ אסור לשמוע כלי נגינה, אבל שירה בפה בלא כלי נגינה יש מתירים, אבל הרוב מחמירים, אבל מכל מקום לשיר בפה בשעת הלימוד או התפלה לעורר הכוונה אין לאסור, וכן ליכא איסור בשירי דביקות בהשתפכות הנפש השוכרים הלב ומביאים התעוררות ליראת ה' המזמרים בהתאספות ראי ה' או לקטנים בבית תלמודם.

סעודת סיום מסכת בימי בין המצרים וסעודת מצוה

מותר לעשות סעודת מצוה עד ראש חודש אב, כגון סיום מסכת סעודת ברית מילה, בר מצוה, סעודת פדיון הבן, ומותר לכל הדעות לשיר בפה בסעודת מצוה. אבל להביא כלי נגינה ושמיעת כלי זמר בטיפ בסעודת מצוה, נחלקו בזה הפוסקים אם מותר להביא, יש אוסרים ויש מתירים, ואין למחות ביד המתירים, כי יש להם על מי לסמוך. וכן נחלקו אם מותר לרקוד בסעודת מצוה זו, דיש אומרים שאף על פי שאסור כלי זמר, מותר לרקוד, ויש אוסרים אף בזה ולא מתירים רק שירה בפה.

שיפוץ דירה

כתב אליה רבא בשם מהרי"ל, דראוי שלא לצבוע ולא לסייד את הדירה בכל ימי בין המצרים, וכן שלא לבנות בדירה כלל, אבל אם התחיל לפני ימי בין המצרים, מותר לגמור, אבל מראש חודש אב אסור אפילו לגמור, וכל זה בצובע ליופי, אבל אם קרה קלקול בדירה מחמת נזילת מים וכדו' מותר לסייד ולבצוע אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב, כיון דעיקר מה שאסרו חכמים הוא שלא יעשה דברים להרווחה, אבל לא אסרו לתקן קילקולים וכדו'. וכל זה בבית, אבל מותר לטפל בגינה לזרוע לנכש וכדו' בימי המצרים, אבל מראש חודש אב אסור אף בזה.

ברכת שהחיינו והטוב ומטיב

אין מברכין שהחיינו בימי בין המצרים, לכן לא יאכל פרי חדש, אבל יש מקילים, והכרעת המשנה ברורה להקל בשבתות שבימי בין המצרים, אבל על פי קבלת האר"י ז"ל גם בשבתות שבימי בין המצרים אסור לברך שהחיינו, ויש אומרים שבשבתות שלאחר ראש חודש אב הכל מודים שאסור.

בגדים חדשים

על בגד חדש שמברך שהחיינו, אסור לקנות בימי בין המצרים, אבל בגדים פשוטים שאין מברכין עליהם שהחיינו, כגרבים כותנות נעלים וכדו' מותר לקנות בימי בין המצרים, ולחדש, עד ראש חודש אב. והיום שהרבה אין נהגים לברך שהחיינו על בגדים, יש אומרים דמותר לקנות כל הבגדים החדשים בימי בין המצרים, ויש מחמירים שלא לקנות בגדים חשובים בימי בין המצרים, אפילו אם אינו מברך שהחיינו.